

## II.

## Danmarks Sparekasser og Banker 1870—1906.

I en af Statens Statistiske Bureau udgiven Redegørelse for de danske Sparekasser i Tiaaret 18<sup>96</sup>/<sub>97</sub>—19<sup>05</sup>/<sub>06</sub> er der optaget nogle Oversigter til Belysning af Bankernes og Sparekassernes Udvikling i Danmark i en længere Periode.

Antallet af disse Pengeinstitutter udgjorde for en Menneskealder siden kun imellem en Fjerdedel og en Tredjedel af det nuværende Antal, og Indlaanene udgjorde kun en Ottendedel af den nuværende Sum.

I 1871 fandtes der 168 Sparekasser og 18 Banker, i 1881 var Sparekassernes Antal steget til 445 og Bankernes til 37. Maaske paa Grund af de daarlige Tider for Landbruget voksede Sparekassernes Antal mindre stærkt i Firserne end i den foregaaende Periode, og Bankerne gik endog lidt tilbage i Tal; i 1891 taltes 515 egentlige Sparekasser, 24 Sparekasseafdelinger i andre Institutter samt 35 Banker. Medens Sparekassernes Antal derefter forblev omtrent uforandret, idet den ringe Tilgang og Afgang opvejede hinanden, forøgedes derimod Antallet af Banker meget stærkt i Halvfemserne, og denne Bevægelse er bleven fortsat efter Aathundredskiftet indtil den aller-seneste Tid. Sparekassernes Antal var i 1906 512 foruden 23 Sparekasseafdelinger i andre Institutter. Af Banker fandtes 76 i 1901 og 99 i 1906.

Det Beløb, der indestod i Sparekasserne, udgjorde i 1847 ca. 17 Mill. Kr., i 1867 naaede det over 100 Mill., i 1875 over 200 Mill., i 1884 over 300 Mill., i 1888 over 400 Mill., i 1895 over 500 Mill., i 1903 over 600 Mill. og i 1906 over 700 Mill. Kr. — Bankernes Indlaanskapital af enhver Art (paa Folio, Kontokurant, Indlaan paa længere Opsigelse, paa Sparekassevilkaar osv.) udgjorde i 1870 ca. 32 Mill. Kr., i 1881 oversteg Beløbet 100 Mill., i 1895 naaede det over 200 Mill., i 1901 over 300 Mill., i 1903 over 400 Mill., i 1905 over 500 Mill. Kr.

Da Bevægelsen i Sparekassernes og Bankernes Indlaanskapital giver en ganske god Illustration til de gennem Aarenes Løb vekslende økonomiske Forhold, meddele vi i omstaaende Tabel Tallene for hvert Aar fra 1870 til 1906, idet der baade for Sparekassernes og for Bankernes Vedkommende er sondret mellem Hovedstaden (København og Frederiksberg) og Provinserne. Tallene angive (i Millioner Kr.) de ved Udgangen af hvert Regnskabsaar paa Sparekasseinteressenternes Konti indestaaende Beløb i de egentlige Sparekasser (hvortil er medregnet »Bikuben«, »Laane- og Spareforeningen for Embeds- og Bestillingsmænd« samt »Dansk Arbejderbank«); for Bankernes Vedkommende angive Tallene Summen af Indlaan ved Regnskabsaarets Udgang. Under de københavnske Banker har der maattet medtages deres Filialer, ogsaa i Provinserne. I Tabellens sidste Kolonne er anført den samlede Sum af Sparekasseindskud og Bankernes Indlaan, idet det for Overskuelighedens Skyld er af Interesse at have et enkelt Tal for hvert Aar. Men det maa dog erindres, at en mindre Del af Sparekasseindskudene gaa igen i Bankernes Indlaanssummer.

Det vil ses, at saa vel Sparekassernes som Bankernes Indlaan steg ret stærkt i første Halvdel af Halvfjerdserne, da Kornpriserne vare høje og da der oprettedes et stort Antal nye Kasser. Det antages ogsaa, at Møntreformen i 1875 lokkede en Del hengemte Kontanter frem. I 1877—78 spores de daarlige Konjunkturer efter Krisen i 1873 (i det førstnævnte Aar maaske ogsaa Virkningerne af den slette Høst i 1876 og i det sidstnævnte de smaa Kornpriser); i disse Aar havde saavel Sparekasser som Banker Vanskeligheder at kæmpe med (Privatbankens Reservefond gaar tabt), og den samlede Indlaanskapital gaar tilbage med ikke mindre end 34 Mill. Kr. Derefter følger tre gode Aar med stærk Stigning af Indlaanene (gode Kornpriser, livlig Emissionsvirksomhed); men med 1882 indtræder den store Landbrugskrise, der sætter sine dybe Spor i Tallene for Sparekasseindskudene. Under

	Sparekasser			Banker			I alt Mill. Kr.
	Hovedstaden Mill. Kr.	Provinserne Mill. Kr.	Tilsammen Mill. Kr.	Hovedstaden Mill. Kr.	Provinserne Mill. Kr.	Tilsammen Mill. Kr.	
1870.....	37	81	118	21	11	32	150
1871.....	43	90	133	21	12	33	166
1872.....	50	103	153	28	14	42	195
1873.....	53	121	174	43	18	61	235
1874.....	59	138	197	45	24	69	266
1875.....	64	150	214	51	29	80	294
1876.....	66	155	221	51	32	83	304
1877.....	64	144	208	42	30	72	280
1878.....	67	134	201	40	26	66	267
1879.....	76	141	217	45	25	70	287
1880.....	—*)	—*)	—*)	59	27	86	—*)
1881.....	86	168	254	71	33	104	358
1882.....	102	186	288	81	39	120	408
1883.....	102	198	300	75	39	114	414
1884.....	105	208	313	77	42	119	432
1885.....	108	214	322	83	41	124	446
1886.....	114	212	326	77	40	117	443
1887.....	139	225	364	108	46	154	518
1888.....	157	247	404	97	45	142	546
1889.....	165	257	422	91	48	139	561
1890.....	170	270	440	97	48	145	585
1891.....	168	281	449	82	50	132	581
1892.....	166	295	461	80	52	132	593
1893.....	172	304	476	108	57	165	641
1894.....	180	315	495	113	62	175	670
1895.....	197	328	525	138	67	205	730
1896.....	209	344	553	151	73	224	777
1897.....	216	357	573	154	78	232	805
1898.....	219	365	584	161	77	238	822
1899.....	222	375	597	182	85	267	864
1900.....	201	378	579	199	95	294	873
1901.....	197	378	575	209	102	311	886
1902.....	206	388	594	250	122	372	966
1903.....	211	414	625	294	129	423	1048
1904.....	212	439	651	306	146	452	1103
1905.....	212	462	674	348	161	509	1183
1906.....	211	492	703	388	179	567	1270

\*) Til og med 1879 udlob Regnskabsaaret for Sparekasserne den 31. Decbr., derefter 31. Marts.

Indflydelse af den oversøiske Konkurrence falder Kornpriserne stærkt og varigt; Kornudførselen ophører, Skibsfarten lider under lave Fragter, en Række større Fallitter sætte deres triste Præg paa Handelslivet. I øvrigt forstyrres Talbilledet noget ved Konverteringerne, som navnlig i og efter 1886 samt i og efter 1894 ekstraordinært tilførte Sparekasserne en Del ældre Kapital (især i København). I Slutningen af Fjërserne er der atter gode Tider med stigende Fedevarepriser og stærk Forøgelse af Indlaanskapitalerne. Tallene for Sparekasseindskudene paavirkes navnlig fra Slutningen af Halvfemserne af den voksende Konkurrence fra Bankernes Side: i 1900 og 1901 gaar Indskudssummen for de københavnske Sparekasser ned, samtidig med at Bankernes Indlaanskapital vokser; ogsaa disse Aars lave Obligationskurser maa antages at have medført Uddrag af Sparekasserne i større Omfang. De seneste Aars gode Landbrugskonjunkturer vise sig i en stærk Stigning i Provinssparekassernes Indskud; de københavnske Sparekasser stagnerer derimod, idet Bankerne have taget hele Forøgelsen i Indlaanskapitalen.

---

### III.

#### Offentlige Emissioner i 1907.

Efter det franske Finansministeriums Maanedsskrift »Bulletin de Statistique et de législation comparée« gen- give vi nedenfor Hovedresultaterne for Aaret 1907 af den Opgørelse over Alverdens Emissioner, som aarlig foretages af Ud giveren af den belgiske »Moniteur des intérêts matériels«.

Totalbeløbet for Aaret 1907 udgjorde 15,3 Milliarder Francs, i 1906 var det 26,5 Milliarder, men fradrager man Konverteringerne, blive de to Summer henholdsvis 15,0 og 16,2 Milliarder; altsaa var Summen af nye Emis-